

Stockholm den 30 september 2022

R-2022/1151

Till Finansdepartementet

Fi2022/01778

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 7 juni 2022 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Nya krav på betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter (SOU 2022:25).

Bakgrund

I det remitterade betänkandet föreslås regler för att i svensk rätt genomföra Rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller införande av vissa krav för betaltjänstleverantörer (direktivet)¹. I betänkandet föreslås vidare regler och regeländringar för att anpassa svensk rätt till Rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 904/2010 vad gäller åtgärder för att bekämpa mervärdesskattebedrägeri (förordningen)². Syftet med ändringarna är att bekämpa mervärdesskattebedrägerier genom att införa krav på betaltjänstleverantörer att dokumentera uppgifter om gränsöverskridande betalningar och att i vissa fall lämna uppgifter om dem till en kontrollmyndighet.

¹ Se Rådets direktiv (EU) 2020/284 av den 18 februari 2020 om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller införande av vissa krav för betaltjänstleverantörer.

² Se Rådets förordning (EU) 2020/283 av den 18 februari 2020 om ändring av förordning (EU) nr 904/2010 vad gäller åtgärder för att bekämpa mervärdesskattebedrägeri.

Vid all lagstiftning som avser behandling av personuppgifter är det viktigt och nödvändigt att inte enbart bedöma vad som är ändamålsenligt för olika typer av verksamheter, utan även beakta hur den föreslagna regleringen påverkar skyddet för den personliga integriteten och andra rättssäkerhetsaspekter. Rätten till den personliga integriteten följer bland annat av dataskyddsförordningen, Europakonventionen om de grundläggande friheterna och rättigheterna, EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och regeringsformen.

Lagstiftaren är rättsligt förpliktad att genomföra direktivet i de delar det innehåller tvingande regler och ska se till att eventuella anpassningar av svenskt regelverk i övrigt sker för att ge fullt genomslag åt förordningen. I denna del är därför Advokatsamfundets uppgift främst att ta ställning till om tillräckliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att större inskränkningar inte sker än vad som följer av de krav som det EU-rättsliga regelverket uppställer.

I betänkandet lämnas även författningsförslag som ger Skatteverket möjligheter att lämna ut personuppgifter, som går utöver de krav som det nya EU-rättsliga regelverket ställer. I denna del är Advokatsamfundets uppgift främst att ta ställning till om denna inskränkning står i rimlig proportion till samhällets intresse av att kunna behandla personuppgifter för de aktuella ändamålen.³

Sammanfattning

Advokatsamfundet anser att förslagen i betänkandet i huvudsak är rimliga och väl avvägda, men att det samtidigt finns vissa förhållanden som bör föranleda ytterligare överväganden och bedömningar i enlighet med vad som anförs nedan.

Synpunkter

Allmänt

Författningsförslagen berör i vissa delar behandling av känsliga personuppgifter. Vidare rör det sig om en mycket stor mängd personuppgifter som kommer att behandlas, både hos betaltjänstleverantörerna och hos Skatteverket. Det är därför av

³ När det gäller frågor om informationsutbyte på skatteområdet vill Advokatsamfundet även hänvisa till sina tidigare yttranden bland annat den 22 juni 2022 över Finansdepartementets förslag om rapportering och utbyte av upplysningar om inkomster från digitala plattformar och vissa andra ändringar i EU:s direktiv om administrativt samarbete på direktskatteområdet, den 28 april 2020 över utkast till propositionen Ett effektivare informationsutbyte inom Skatteverket, liksom den 18 juni 2019 över promemorian Kompletterande förslag till promemorian Några ändringar i fråga om informationsutbyte på skatteområdet.

största vikt att fler personuppgifter än nödvändigt inte behandlas och bevaras och att de bevaras så kort tid som möjligt. Denna bedömning görs inte minst mot bakgrund av att det rör sig om personuppgifter som, givet att behandling sker för andra ändamål än de som tydligt anges i detta betänkande, kan komma att nyttjas för att exempelvis kartlägga enskildas köpmönster eller andra kundspecifika åtgärder.

Det är vidare viktigt att säkerställa att de lösningar som betaltjänstleverantörerna väljer för att uppfylla sina skyldigheter, bland annat uppfyller kraven för hur behandling ska gå till och vilka skyddsåtgärder som ska vidtas enligt dataskyddsförordningen. Advokatsamfundet saknar i denna del en mer ingående analys. Advokatsamfundet saknar vidare en analys av de åtgärder som Skatteverket kan behöva vidta som personuppgiftsansvarig för de uppgifter som myndigheten kommer att få del av. Enligt Advokatsamfundet är detta brister som måste åtgärdas inom ramen för den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Advokatsamfundet vill även framhålla att regeringen eller Skatteverket i god tid före bestämmelsernas ikraftträdande även bör tillhandahålla utförlig och lättillgänglig information om hur den föreslagna regleringen i nu aktuella avseenden ska tillämpas i praktiken.

Skatteförfarandelagen

33 c kap. 11 §

Av denna bestämmelse framgår bland annat att de uppgifter som används för att lokalisera betalningens ursprung eller återbetalningens destination ska lämnas.

Att lämna de uppgifter som används för att lokalisera betalningens ursprung eller återbetalningens destination, kan tolkas som att personuppgifter om betalaren ska lämnas. Detta är inte syftet, vilket också klart framgår av betänkandet och bilagan till Kommissionens genomförandeförordning.⁴ Advokatsamfundet anser därför att bestämmelsen bör förtydligas, exempelvis genom att det tydligt framgår att inga personuppgifter om betalaren eller mottagaren av återbetalningen ska uppges.

⁴ Se SOU 2022:25 s. 120 och Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/150 den 6 april 2022 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EU) nr 904/2010 vad gäller inrättandet av ett centralt elektroniskt system för betalningsinformation (Cesop) för att bekämpa mervärdesskattebedrägeri.

I betänkandet lyfts vidare den situationen att den uppgiftsskyldige betaltjänstleverantören inte vet om att det handlar om en återbetalning. Den bedömning som görs i betänkandet är att betalningen i sådana fall får behandlas som en vanlig betalning. I betänkandet framhålls att den situationen då kan uppkomma att betaltjänstleverantören blir uppgiftsskyldig, bland annat under förutsättning att det har skett minst 26 gränsöverskridande betalningar till mottagaren av återbetalningarna. Enligt utredningen anses det inte som särskilt troligt att en sådan situation kommer att uppstå. Även om Advokatsamfundet har förståelse för den bedömningen, är Advokatsamfundet av uppfattningen att det bör utredas om ytterligare åtgärder kan vidtas för att stärka skyddet för de enskilda betalarnas personuppgifter i sådana situationer.

Lag om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

1 kap. 4 a §

I andra stycket i denna bestämmelse anges följande. ”Begränsningen i första stycket gäller inte om Skatteverket, efter att ha överfört uppgifterna till det centrala elektroniska systemet för betalningsinformation i enlighet med artikel 24b i rådets förordning (EU) nr 904/2010, inhämtar uppgifterna från systemet i enlighet med artikel 24d i förordningen.”

Användningen av sådana uppgifter som avses i ovanstående bestämmelse begränsas i stället enligt den bedömning som förs fram i betänkandet av artikel 55.1 i Förordningen om administrativt samarbete. För behandling krävs vidare att sådan behandling är tillåten enligt ändamålsbestämmelserna i 1 kap. 4 och 5 §§ lag om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet samt enligt 2 kap. 2 och 3 §§ i samma lag.⁵ För att säkerställa att behandling inte sker i något syfte som inte omfattas av artikel 55.1, anser Advokatsamfundet att en hänvisning till den artikeln bör tas in i 1 kap. 4 a § lag om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

⁵ Se SOU 2022:25 s. 172-175 och 210-211.

1 kap. 5 a §

I denna bestämmelse anges följande. ”Uppgifter som behandlas enligt 4 a § första stycket får även behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.”

Denna bestämmelse har inte som syfte att genomföra det EU-rättsliga regelverket, utan möjliggör för Skatteverket att i stor omfattning lämna ut de inhämtade uppgifterna. Det är därför, såsom förs fram i betänkandet, av stor vikt att en särskild proportionalitetsbedömning görs för att bedöma om denna bestämmelse innebär en alltför stor inskränkning av registrerades skydd för sina personuppgifter.

I betänkandet redogörs för med stöd av vilka lagar som uppgiftslämnande bör få ske. Det handlar om uppgiftslämnande enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet, lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)⁶, indrivningsförordningen (1993:1229) och förordningen (2007:789) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter samt det uppgiftslämnande som behöver ske till Integritetsskyddsmyndigheten för att de ska kunna bedriva tillsyn över Skatteverkets personuppgiftsbehandling.

Advokatsamfundet delar i allt väsentligt den bedömning som görs i betänkandet om att uppgiftslämnande bör få ske enligt nyss nämnda lagar och förordningar. Det har däremot inte i betänkandet förts fram tillräckligt tungt vägande skäl för en generell möjlighet att lämna ut uppgifter enligt andra lagar. Möjligheten för Skatteverket att lämna ut uppgifter enligt andra bestämmelser bör därför tas bort. Advokatsamfundet anser därmed att 1 kap. 5 a § bör utformas som en uttömmande bestämmelse.

Skatteverket bör, av de skäl som förs fram i betänkandet, inte heller få använda de inhämtade uppgifterna för några ytterligare ändamål.

2 kap. 13 §

Advokatsamfundet anser inte att det har framkommit tillräckliga skäl för att medge att regeringen, eller den myndighet som regeringen beslutar, får meddela föreskrifter om att de uppgifter som betaltjänstleverantörer har lämnat ska bevaras under längre tid än

⁶ Se 10 kap. 24 och 27 §§.

vad som föreslås i betänkandet. Särskilt med beaktande av att det kan röra sig om känsliga personuppgifter, och en stor mängd data, bör reglering av längre bevarandetider ske genom lag.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander